

**Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філософсько-теологічний факультет**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан _____ В.О. Балух
“ _____ ” _____ 2018 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ**

**для вступників на освітній рівень «бакалавр»
(скорочена форма навчання)**

**Галузь знань 03 – Гуманітарні науки
спеціальність 033 – Філософія**

Схвалено Вченою радою філософсько-теологічного факультету
Протокол № ___ від “ _____ ” 2018 р.

Голова ради

член-кореспондент НАПН України

Балух В.О.

Чернівці-2018

ВСТУП

Пропонована програма укладена для проведення й оцінки фахового вступного випробовування з дисциплін «Людина і світ» та «Основи філософських знань» для вступу до Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на скорочену форму навчання на спеціальність 033 «Філософія».

ТЕМА 1. Людина. Особистість. Громадянин. Соціалізація особистості

Людина як біосоціальна істота. Індивідуальність. Особа. Особистість. Персона. Громадянин та громадянство. Поняття соціалізації та її фази. Соціальні ролі. Гендерна соціалізація особистості. Сім'я та родинна соціалізація. Роль школи та однолітків у соціалізації людини. Поняття субкультури та основні молодіжні субкультури.

ТЕМА 2. Соціум(суспільство людей).

Суспільство людей як соціальна система. Історичні типи стратифікованих суспільств. Стратифікація сучасного українського суспільства. Суспільна стабільність та безпека. Соціальні загрози суспільній безпеці. Природні й техногенні явища як чинники загрози суспільній безпеці.

ТЕМА 3. Соціальна мобільність. Стереотипи й упередження.

Поняття соціальної мобільності. Спілкування та співпраця як перспектива розвитку соціуму. Поняття комунікації та комунікативності. Участь у житті суспільства. Солідарність і конкурентність як необхідні умови соціального прогресу. Стереотипи та їх роль у житті людини і суспільства. Поняття дискримінації та упередження. Толерантність. Гендерні стереотипи. Расизм і ксенофобія.

ТЕМА 4. Права, свободи та відповідальність

Еволюція уявлень про права людини. Покоління прав людини. Фундаментальні права і свободи людини. Громадянські права і свободи людини. Економічні, соціальні та культурні права. Права й відповідальність людини та громадянина. Відповідальність держави перед людиною.

ТЕМА 5. Громадянське суспільство

Громадянське суспільство, його суть, функції та атрибути. Поняття громади. Територіальне громадське та місцеве самоврядування. Громадянське суспільство в Україні. Громадянська думка та її функції. Громадянська думка як інститут громадянського суспільства.

ТЕМА 6. Політика у життя суспільства. Демократія

Політика як суспільне явище. Політична система: сутність, структура, функції. Типи політичних систем. Політична система сучасної України. Політична культура. Політична еліта й політичне лідерство. Поняття демократії. Принципи демократії, її ідеали та цінності. Політична діяльність та участь громадян в управлінні суспільством. Вибори як один з інструментів демократії.

ТЕМА 7. Нація. Полікультурність

Поняття нації. Нація етнічна та нація політична. Світовий досвід нації творення. Нація і націоналізм. Формування політичної нації в Україні. Полікультурність як добросусідство культур. Самобутність і рівноцінність різних культур. Міжнаціональні відносини. Причини виникнення міжнаціональних конфліктів і шляхи розв'язання. Міжконфесійні стосунки та їх вплив на життя в полікультурному суспільстві.

ТЕМА 8. Основи етики та естетики

Що таке етика: суть і зміст. Структура етики її категорії. Мораль як соціальне явище. Функції моралі. Цінності та ціннісні орієнтації у житті людини. Моральна культура особи. Сутність духовного життя суспільства. Проблема взаємодії душі і тіла. Честь, совість та гідність людини. Почуття, інтелект, воля, ідеали в житті людини. Естетика та її роль у житті людини й суспільства. Специфіка і структура естетичної свідомості. естетична і художня діяльність. Мистецтво – засіб пізнання світу.

ТЕМА 9. Філософія: проблеми , роль у житті суспільства

Що таке філософія? Роль філософії у житті суспільства. Проблеми та засоби філософії. Структура філософського знання. Предмет: особливості філософії. Філософія в системі галузей наук. Функції філософії.

ТЕМА 10. Антична філософія

Виникнення та розвиток античної філософії. Ефейська школа. Елейська школа. Школа піфагорійців. Сократ та його вчення. Вчення Платона. Філософія Арістотеля. Вчення Епікура.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Бакка Т.В.* Людина і світ: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. Навч.закл. / (рівень стандарту, академічний рівень, профільний рівень)/Т.В. Бакка, Л.В. Марголіна, Т.В. Мелешенко. – К.: Видавничий дім «Основа», 2012. –240 с.
2. *Бичко І.В.* Філософія Підручник. - 2-ге вид., стереотип. – К.: Либідь, 2002, - 408с.
3. *Буслинський В.А.* Основи філософських знань Підручник . 3-ге вид., стереотип. – К.: Львів. – «Новий світ», 2006, -352с. 3.
4. *Горlach М.І., Кремень В.Г., Ніколаєнко С.М., Требін М.П. та ін.* Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 1028 с.
5. *Губерський Л.В.,* Філософія: Навч. посіб. / . – 6-те вид., випр. і доп. – К.: Вікар, 2006. – 455с.
6. *Козьмук Я. Р.* Філософія : навч. посібник / Я.Р.Козьмук, О.М.Задубрівська. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. – 138 с.
7. *Лузан А.О.* Вступ до філософії : навч. посіб. / А. О. Лузан. – Краматорськ : ДДМА, 2012. – 136 с.
8. *Марчук М.Г., Мудра С.І., Радзіняк Т.І.* Іонійська натурфілософія : навч.-метод. Посібник / М.Г.Марчук, С.І.Мудра, Т.І.Радзіняк Чернівці, 2016. – 500 с.
9. *Мойсей А., Троянський В., Манчул Б.* Філософія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти I-IV рівнів акредитації. – Чернівці, 2015. – 224с.
10. *Назаренко Н.В., Воронянська О.В., Назаренко Г.І., Мануйлов Є.М., Требін М.П., Панфілов О.Ю., Каліновський Ю.Ю.* Людина і світ: Підр. Для 11 кл. загальноосвіт. Навч. зак. (рівень стандарту та профільний рівень). Харків: Оберіг, 2012.–240 с.
11. *Петрушенко В.Л.* Основи філософських знань: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти I-II рівнів акредитації, 40те видання, виправлене і доповнене. – Львів: «Магнолія 2006», 2007. – 312 с.
12. *Середницька Г.В.* Людина і світ: 11 кл.: Опорні конспекти. Нова програма. – К.: Книги України, 2012. –176 с.
13. *Чорний І.П., Рошкулєць Р.Г.* Філософія. Навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 2008.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. *Балух В.О., Возний І.П., Коцур В.П.* Історичні портрети античності та середньовіччя. – Чернівці, 2007. – 500 с.
2. *Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г.* Історія філософії. – К., 2001.
3. *Кондзьолка В. В.* Філософія і її історія. – Львів, Світ,1996.
4. *Петрушенко В.Л.* Філософія : Курс лекцій: Навчальний посібник. – 5-те видання, стереотипне. – Львів: «Новий світ-2000». – 2007. – 506с.
5. *Причепій Є. М.* Філософія: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – 576с.
6. *Татаркевич В.* Історія філософії. Антична і середньовічна філософія. / Андрій Шкраб'юк (пер.з пол.). – Львів., Вид., Свічадо. 2006.
7. Філософський словник філософських термінів. Видання третє, доповнене. – Х.: «Р.І.Ф.», 2005. – 672 с. 9.
8. *Хамітов Н.* Історія. Філософія. Проблеми людини та її меж: Навчальний посібник . – К.: КНТ, Центр навчальної літератури, 2006. – 296с.
9. *Щерба С. П., Тофтул М. Г., Заглада О. А., Хобта І. П., Щедрін В.* – К. Філософія: Короткий виклад : Навчальний посібник для студ. вузів. – Житомир : «Льонок», 2000.
10. *Щерба С.П.* Філософія: Підручник. – 5-те вид. – к.: Кондор, 2011. – 548с. 11.
11. *Ярошовець В.І.* Методологічна рефлексія історико-філософського процесу // Наукові записки. Том XII. Філософський факультет. – К.: КНУ імені Тараса Шевченка КПВД «Педагогіка», 2004.

ПИТАННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ

з дисциплін «Людина і світ» та «Основи філософських знань»
для вступу до Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
на скорочену форму навчання на спеціальність 033 «Філософія».

1. Охарактеризуйте людину як біосоціальну істоту.
2. Розкрийте зміст поняття індивідуальність
3. Розкрийте зміст поняття особа.
4. Розкрийте зміст поняття особистість.
5. Розкрийте зміст поняття персона.
6. Хто такий громадянин?
7. Що таке громадянство?
8. Опишіть поняття соціалізації та її фази.
9. Що таке соціальна роль?
10. Що таке гендерна соціалізація особистості?
11. Проаналізуйте поняття сім'ї та родинної соціалізації.
12. Яка роль школи та однолітків у соціалізації людини?
13. Розкрийте поняття субкультури.
14. Опишіть основні молодіжні субкультури.
15. Опишіть суспільство людей як соціальну систему.
16. Розкрийте історичні типи стратифікованих суспільств.
17. Опишіть стратифікацію сучасного українського суспільства.
18. Розкрийте поняття суспільна стабільність та безпека.
19. Опишіть соціальні загрози суспільній безпеці.
20. Проаналізуйте природні й техногенні явища як загрози суспільній безпеці.
21. Опишіть поняття соціальної мобільності.
22. Спілкування та співпраці як перспектива розвитку соціуму.
23. Розкрийте поняття комунікації та комунікативності.
24. Солідарність і конкурентність як необхідні умови соціального прогресу.
25. Опишіть стереотипи та їх роль у житті людини і суспільства.
26. Опишіть поняття дискримінації та упередження.
27. Що таке толерантність?
28. Що таке гендерні стереотипи?
29. Розкрийте суть понять расизм і ксенофобія.
30. Опишіть еволюцію уявлень про права людини.
31. Що таке фундаментальні права і свободи людини?
32. Порівняйте громадянські права і свободи людини.
33. Опишіть економічні, соціальні та культурні права людини.
34. Яка роль відповідальності держави перед людиною.
35. Що таке громадянське суспільство?
36. Розкрийте суть громадянського суспільства
37. Які функції та атрибути громадянського суспільства?
38. Опишіть поняття громади.
39. Громадянське суспільство в Україні.
40. Що таке громадянська думка?
41. Функції громадянської думки.
42. Громадянська думка та як інститут громадянського суспільства.
43. Опишіть політику як суспільне явище.
44. Розкрийте суть політична системи, її сутність, структуру та функції.
45. Які є типи політичних систем?
46. Опишіть політичну систему сучасної України.
47. Що таке політична культура?

48. Розкрийте поняття політичної еліти.
49. Розкрийте зміст поняття «політичне лідерство».
50. Що таке демократія?
51. Опишіть принципи демократії, її ідеали та цінності.
52. Політична діяльність та участь громадян в управлінні суспільством.
53. Опишіть вибори як один з інструментів демократії.
54. Розкрийте поняття нації. Нація етнічна та нація політична.
55. Опишіть світовий досвід націєтворення.
56. Розкрийте суть понять: нація і націоналізм.
57. Формування політичної нації в Україні.
58. Що таке полікультурність?
59. Опишіть полікультурність як добросусідство культур.
60. Розкрийте самотність і рівноцінність різних культур.
61. Що таке міжнаціональні відносини?
62. Назвіть причини виникнення міжнаціональних конфліктів і шляхи розв'язання.
63. Що таке етика? Розкрийте її суть і зміст.
64. Опишіть структуру етики та її категорії.
65. Охарактеризуйте мораль як соціальне явище.
66. Назвіть функції моралі.
67. Що таке цінності?
68. Опишіть ціннісні орієнтації у житті людини.
69. Що таке моральна культура особи?
70. Розкрийте сутність духовного життя суспільства.
71. Опишіть проблему взаємодії душі і тіла.
72. Розкрийте поняття: честь, совість та гідність людини.
73. Яка роль почуттів, інтелекту, волі та ідеалу в житті людини?
74. Естетика та її роль у житті людини й суспільства.
75. Проаналізуйте специфіку і структуру естетичної свідомості.
76. Опишіть поняття естетичної і художньої діяльності.
77. Опишіть мистецтво як засіб пізнання світу.
78. Що таке філософія?
79. Яка роль філософії у житті суспільства?
80. Опишіть структуру філософського знання.
81. Місце філософії в системі галузей наук.
82. Назвіть функції філософії.
83. Розкажіть про виникнення та розвиток античної філософії.
84. Розкажіть про Ефейську школу.
85. Розкажіть про Елейську школу.
86. Розкажіть про вчення школи піфагорійців.
87. Розкажіть про Сократа та його вчення.
88. Розкажіть про життя та творчість Платона.
89. Розкажіть про життя та філософію Арістотеля.
90. Хто такий Епікур? Вчення Епікура.

**Критерії оцінювання відповідей
на усному комплексному фаховому іспиті для абітурієнтів,
які вступають на освітній рівень «бакалавр» спеціальності 033 «Філософія»
(на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»
із інших спеціальностей)**

Екзаменаційний білет комплексного фахового іспиту складається з трьох запитань і оцінюється наступним чином:

1 питання	2 питання	3 питання
30 балів	30 балів	40 балів

Усім абітурієнтам, за рішенням приймальної комісії, присвоюється коефіцієнт 100, що в сумі з балами за усну відповідь на питання екзаменаційного білету складає 200 балів.

Мінімальна кількість балів на вступному випробуванні – 100.

Знання абітурієнтів оцінюються за такими критеріями:

174-200 балів (високий рівень) виставляється за повну, ґрунтовну, аргументовану відповідь, глибокі знання змісту предмета: уміння розкрити і науково обґрунтувати теоретичні положення, уміння аналізувати, порівнювати, виділяти головне; висловлювати власні судження і особисте ставлення до проблеми, відповідь відзначається системністю, послідовністю, логічністю викладу думок і творчим вирішенням педагогічних ситуацій, якісно сформовані практичні навички, програмовий матеріал пов'язує із профілем вищого навчального закладу.

149-173 бали (достатній рівень) виставляється за повну, аргументовану відповідь, абітурієнт досконало володіє теоретичними навичками; аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші філософські проблеми, але допускає незначні неточності у розкритті змісту і логіці викладу навчального матеріалу.

124-148 балів (середній рівень) виставляється за повну, аргументовану відповідь на окремі питання, а решта – відповіді поверхневі; абітурієнт плутає поняття, невпевнено відповідає на питання, допускає неточності у теоретичних знаннях; відсутня здатність аналізувати; не вміє встановлювати взаємозв'язок різних теорій та понять.

100-123 бали (низький рівень) виставляється за неповну, не аргументовану відповідь на одне питання, а решта – відповіді відсутні, абітурієнт не володіє теоретичними знаннями, не знає базових понять, визначень; відсутня здатність аналізувати; не вміє встановлювати взаємозв'язок різних теорій та понять.

Завідувач кафедри філософії

доц. Рупташ О.В.

Декан філософсько-теологічного
факультету

проф.. Балух В.О,